

Protokoll 9/2024

fört vid Rådet till skydd för Stockholms skönhets
sammanträde måndagen den 4 november 2024 kl. 13:30-
14:40, Kanslilokalerna, Hantverkargatan 3H

Övriga närvarande

Inga Varg Ordförande
Elisabet Jermsten
Desirée Johansson
Måns Lönnroth
Monica Muro de Santa Cruz
Helena Nilsson Lannegren
Catharina Nolin
Laila Reppen
John Stenborg
Knut Weibull
Monica Hector Protokollförare
Fredrik Jöngren Handläggare
Henrik Nerlund Sekreterare
Magnus Andersson Adjungerad §§7-11
Veronica Johnander Föredragande §7
Gabriel Manne Föredragande §10

Justerare

Helena Nilsson Lannegren

Datum för justering**Paragraf**

§§1-11

Protokollförare

Monica Hector

§ 1

Dagordning och val av justerare

Beslut

Valdes ledamot Helena Nilsson Lannegren att tillsammans med ordförande justera protokollet. Beslöts uppta ärenden i ordningen: 1-6, 8, 9-10, 7, 11.

§ 2

Nästa sammanträdesdag

Beslut

Erinrades att Skönhetsrådet sammanträder den 2 december 2024, kl. 13.30.

§ 3

Nästa delegationssammanträde

Beslut

Erinrades att Skönhetsrådets delegerade sammanträder den 18 november 2024, kl. 13.30.

§ 4

Protokoll fört vid sammanträde 2024-10-07

Beslut

Anmälades att protokoll fört vid rådets ordinarie sammanträde 2024-10-07 justerats i vederbörlig ordning.

§ 5

Protokoll fört vid sammanträde 2024-10-21

Beslut

Anmälades att protokoll fört vid rådets ordinarie sammanträde 2024-10-21 justerats i vederbörlig ordning.

§ 6**Anmälningar för kännedom****Anmälda handlingar**

- Detaljplan för del av fastigheten Grimsta 1:2 invid Friherregatan i stadsdelen Hässelby Gård. Svar med e-post
- Miljön på Söder Mälarstrand. Svar med e-post
- Avsägelse och fyllnadsnominering till nämndens och bolagen funktionshindersråd
- (Signerad) Djurgården 1:38 Beckholmen, planärende på granskning, 2012-03013
- Älvsjö 1:1 m.fl. vid Hagsätra IP, meddelande om revidering efter granskning, 2023-01148
- (Signerad) Södermalm 4:1 i Bergsgruvans park, planärende på granskning, 2021-15543
- (Signerad) Tofslärkan 13, ny utrymningslucka på tak, 2024-10313
- Pahl 11, meddelande om granskningsutlåtande, 2022-04693
- Styckmästaren 1 m.fl. (Slakthusområdet Etapp 4A), meddelande om granskningsutlåtande, 2020-14677
- Norrmalms Hembygdsförenings remissvar på detaljplanen för Västra Hagastaden. Översänt för kännedom
- Höga hus och starkt lysande röda lampor. Svar med e-post
- Spelbomskan 9 m.fl., meddelande om granskningsutlåtande, 2020-08002
- Öskaret 1 m.fl., meddelande om granskningsutlåtande, 2020-14079
- (Signerad) Sperlingens backe 56, renovering, om- och tillbyggnad av Bångska palatset, 2024-08091

§ 7**Solvändan, program för upprustning, NI 2024/1417**

Norra innerstadens stadsdelsförvaltning hade begärt Skönhetsrådets yttrande över Solvändan, program för upprustning, NI 2024/1417. Veronica Johnander, Norra innerstadens stadsdelsförvaltning, redogjorde för ärendet. SR 2024/234

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet ställa sig positivt till det förslag som illustrationsplanen i programmet redovisar med erinran om att stor omsorg bör läggas vid trädval och annat växtmaterial så att det harmonierar med områdets karaktär och ursprungliga växtbestånd.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Norra innerstadens stadsdelsförvaltning har utarbetat ett program för upprustning av Solvändan i Röda bergen. Programmet omfattar Solvändan, Lilla Solvändan samt Tempeltrappan. Solvändan planlades ursprungligen för att ge plats åt en byggnad för offentliga ändamål, t.ex. en kyrka, men kom i stället att utnyttjas som park. Platsen var ursprungligen cirkelformad och avgränsad från intilliggande parktytor och bebyggelse med trafikytor. Solvändan rymmer en lekplats och parken är idag skild från parkytan i slänten mot Torsgatan av ett gångstråk. Denna del av parken har sedan drygt tio år brukats som hundrastgård.

Direkt söder om Solvändan ligger Lilla Solvändan som också rymmer en lekplats. Parkerna skiljs åt av Rödabergsgatan. I anslutning till Solvändan ligger Tempeltrappan. Marken som i gällande plan har användningsbestämmelsen parkmark men som idag nyttjas för parkering. Målet med upprustningen är en hållbar och vacker parkmiljö för boende och besökare i området samt att tillskapa en ökad mängd grönyta som är en bristvara i stenstaden. Detta ska ske genom att den del av Rödabergsgatan som separerar parkerna Solvändan och Lilla Solvändan omvandlas till gång- och cykelväg.

Det överbreda gaturummet i korsningen Kadettgatan/Vikingagatan minskas för att i högre grad harmoniera med områdets skala. Tempeltrappans gata omformas till ett parktorg. Tillgängligheten utmed parkvägar och på Solvändans lekplats ska öka och parkernas biologiska mångfald med äldre träd och rika fågelliv ska bevaras och förstärkas. Upprustningen ska också beakta och framhäva områdets höga kulturhistoriska värden. Tre alternativ utarbetades och utifrån de synpunkter som stadsmuseet framfört har ett reviderat förslag tagits fram för att i högre grad beakta områdets karaktär.

Skönhetsrådet ansåg att det förslag som stadsdelsförvaltningen landat i efter att ha reviderat de tre ursprungliga förslagen både ger området nya kvaliteter samtidigt som den ursprungliga planformen med två olika parker fortsatt blir avläsbar. De minskade trafikytorna runt Solvändan innebär, enligt rådet, en klar förbättring av stadsmiljön och rådet ställde sig även positivt till att parkeringsytorna vid Tempeltrappan ersätts med planteringar och sittplatser. Rådet ville inskräpa vikten av att de val av träd och växtmaterial som kommer att göras tar sin utgångspunkt i tidstypiska sorter. Rådet önskade att projektet undersöker i Gatu- och fastighetskontorets arkiv om det finns äldre bilder eller

förteckningar på växter/träd från Mauritz Hammarbergs tid som stadsträdgårdsmästare vid anläggandet av Solvändan och övriga parker i Röda bergen. Inspiration kan också tas från de intelligande storgårdarnas bestånd. Längs Tempeltrappan är det viktigt att de tillkommande träden får smala och höga kronor, både av stadsbildsskäl som av historiska orsaker då detta på ett naturligt sett förstärker det klassicistiska uttryck som i övrigt finns i stadsmiljön.

Rådet välkomnade avslutningsvis att lekplatserna ägnas omsorg samt att nya gräsytor, planeringar samt att ett nytt vårdträd i refug tillkommer.

§ 8

Sekreteraren informerar

Sammanfattning av ärendet

Erinrade sekreteraren att rådets seminarium, i år på temat "Bilden av Stockholms utveckling - Vad händer med den offentliga stadsbyggnadsdebatten?", hålls tisdag 12 november kl. 13.00 i Sevenbomsalen, Stadsmuseet.

6 november kommer sekreteraren att hålla föredrag för ArkDes vänner om Alviks strand.

9 november är sekreteraren inbjuden att hålla föredrag om stadsplanering, fastighetsindelning och stadsliv på en av Stiftelsen Fritt Näringsliv (Timbro) anordnad konferens i Köpenhamn.

11 november föredrar sekreteraren för personal på fastighetsbolaget Axfast om företagets fastighetsinnehav på nedre Norrmalm.

13 november gör elever från Malmstensskolan ett studiebesök på rådets kansli inför en studieuppgift som handlar om att gestalta tillfälliga byggnader av kioskkaraktär i stadsmiljö.

14 november deltar sekreteraren i ett av arkitektfirman BAU anordnad seminarium om fasader.

20 november håller sekreteraren föredrag för Gamla Enskedes trädgårdsstadsförening om områdets planering.

Informerade sekreteraren om att han planerar att bjuda in arkitekt och skribent Mikael Askergren till ett sammanträde i början av nästa år för en diskussion om stadsmässighet och urbanitet.

Sekreteraren tog upp rådets engelska namn och föreslog att använda en kortform, liksom på svenska där "Rådet till skydd för

Stockholms skönhet” används i formellare sammanhang medan det vardagligare ”Skönhetsrådet” används i övrigt. Rådets engelska namn är sedan tidigare ”The Council for Protection of Ecological and Aesthetic Matters”, fr.o.m. nu kommer även kortformen ”The Council of Urban Aesthetics” att användas.

§ 9

Övriga frågor

Beslut

Förelåg inga övriga frågor.

§ 10

Hemmarö 2, förslag till detaljplan, 2022-14238

SR 2024/225

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka förslag till detaljplan med erinran om den nya byggnadens gestaltning, konsekvensanalys för kulturmiljön, dokumentation av trädgårdens historia samt bevarande av smidesstaketet.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Föreliggande förslag till detaljplan syftar till att möjliggöra förskoleverksamhet i en befintlig sekelskiftesvilla samt en tillkommande byggrätt för samma ändamål. Planförslaget syftar vidare till att stärka skyddet av de kulturhistoriska värden som villan, terrasmuren och gården besitter.

Skönhetsrådet ansåg att platsen, som ligger väl inbäddad i bebyggelse och parkmark, lämpar sig väl för förskoleverksamhet och att den också tål en utökning av verksamheten i enlighet med förslaget. Rådet uppskattade de arkitektoniska idéerna att den nya byggnaden i par med den befintliga villan överordnar sig den omgivande bebyggelsen, att byggnaden placeras så att den inordnar sig i ledet med radhusen och att utformningen av förskolegården utgår från platsens historia och natur. Bevarandet av terrasmuren ansåg rådet vara av stor vikt och att ett respektavstånd till den ska finnas, dels för gestaltningen och dels för att det kan krävas av konstruktiva skäl.

Skönhetsrådet ansåg att byggnadens skalor och volym fungerar, men att idén med att gestaltningen ska påminna om en ekonomibyggnad inte faller väl ut. Färgsättningen blir med föreliggande inriktning låst till en faluröd kulör vilket gör att byggnaden ter sig större och tyngre än vad den behöver göra. Släpper man idén om en ekonomibyggnad tillåts denna volym stå för sig själv och få ett modernare uttryck. Med en friare färgsättning kan en annan kulör få byggnaden att te sig mindre.

Skönhetsrådet ansåg att den föreslagna lågdelen med terrasstak behöver ytterligare bearbetning. Den ger intrycket av att huset fått en tillbyggnad även om hela anläggningen byggs vid samma tillfälle. En närmare samordning dessa delar emellan skulle lyfta helhetsintrycket och understryka att det är *en* byggnad.

Skönhetsrådet konstaterade att en konsekvensanalys beträffande kulturmiljön saknas. En sådan är viktig för att inför beslut klarlägga hur de befintliga värdena på platsen påverkas och bör därför tas fram till granskningskedet. Vidare noterade rådet att det är samma arkitektkontor som har tagit fram förslaget till ny byggnad som också har gjort kulturmiljöanalysen. Rådet ifrågasatte lämpligheten i att samma kontor har båda uppdragen, vilket stadsbyggnadskontoret uppmanas att framöver beakta så att objektiviteten i beslutsunderlagen inte riskerar bli ifrågasatt.

I och med att gården bebyggs föreslog Skönhetsrådet att en undersökning görs av hur trädgården har sett ut. Möjligheten att dokumentera detta finns nu innan gården förändras. Det är viktigt för förståelsen för hur trädgårdens utformning var ursprungligen, men också för att förstå trädens placering. I den framtida utformningen av gården ville rådet att de gröna kvalitéerna tas tillvara och att dessa utnyttjas för att skapa lekvärden.

Avslutningsvis önskade Skönhetsrådet att det gestaltade smidesstaketet på den befintliga muren ska bevaras. Kompletteringar för att det ska bli ett fullgott fallskyddsräcke kan behövas och bör då utformas så att det passar med staketet.

Handlingar i ärendet

- SR 2024/225-4 Samrådsbrev
- SR 2024/225-9 Planbeskrivning, samråd
- SR 2024/225-2 Plankarta samråd
- SR 2024/225-8 Solstudie
- SR 2024/225-5 Naturvärdesinventering
- SR 2024/225-6 Barnkonsekvensanalys
- SR 2024/225-7 Kulturmiljöanalys

§ 11

Västberga 1:1 och Solberga 1:1, invid Trätoffeln, förslag till detaljplan för del av fastigheterna, 2017-14261

SR 2024/206

Beslut

Anmäldes för formellt beslut ärende bordlagt vid delegationssammanträde 2024.10.21 (§1).

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Ingrid Helena,Lannegren	2024-11-06
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2024-11-07
Inga Margareta,Varg	2024-11-06
Monica Christina,Hector	2024-11-06